

Sebastian

żył w IV w.

Sebastian

gr. *sebastós* 'znakomity, szanowny, dostojny' lub 'człowiek pochodzący z miasta Sebaste'

ang. – Sebastian
fr. – Sébastien, Bastien
hiszp. – Sebastián
łac. – Sebastianus
niem. – Bastian
ros. – Siebastian
wł. – Sebastiano, Bastiano

Inni święci wspominani 20 I:

Eustochia Smeralda Calafato (1434–85)

Eutymiusz Wielki (378–473)

Fabian I (zm. ok. 250)

Maurus bp Ceseny (zm. 946)

Święty Sebastian, Perugino, 1478 — Luwr, Paryż
fot. A. Pieńkos

Niewiasty znajdują św. Sebastiana po męczeństwie, G. de la Tour, 1649 — Gemäldegalerie, Berlin
fot. A. Pieńkos

Sebastian, męczennik, jeden z najpopularniejszych świętych we wczesnym chrześcijaństwie zachodnim. Niezwykle rozpowszechniona legenda chrześcijańska, łącząca w formę romansu wątki z żywotów wielu świętych i postaci fikcyjnych, ukazuje Sebastiana jako pochodzącego z Galii oficera gwardii cesarskiej, skazanego za cesarza Dioklecjana na śmierć podczas prześladowania chrześcijan. Miał zostać zatłuczony pałkami po zaleczeniu ran od wielu strzał, którymi wcześniej go przeszyto. Został pochowany w katakumbach przy via Appia w Rzymie. Od IV w. kult Sebastiana był znany w Mediolanie, gdzie szerzył go ówczesny biskup tego miasta, św. Ambroży. W sztuce św. Sebastian był początkowo przedstawiany jako młody Rzymianin, od VII w. jako wojownik, od XIII w. jako rycerz. Scena męczeństwa Sebastiana występuje często w ikonografii renesansu i baroku (A. del Pollaiuolo, A. Mantegna, S. Botticelli, P.P. Rubens, J. Ribeira). Jego atrybutami są strzały i pień drzewa. Od początku XV w. ukazywany ze strzałami wbitymi w ciało. W XV w. upowszechnił się schemat przedstawienia Sebastiana jako obnażonego młodzieńca ze strzałami w ciele, zwykle przywiązanego do drzewa (np. Antonello da Messina, El Greco). Patron Niemiec, kamieniarzy, łuczników, myśliwych, żołnierzy, strażaków, konwisarzy, ogrodników. Według tradycji chroni przed chorobami zakaźnymi i epidemiami. Święto: 20 I.

Agnieszka

żyła zapewne w III–IV w.

Agnieszka, dziewica i męczennica rzymska z czasów prześladowań chrześcijan za cesarza Dioklecjana. Jako 12-letnia dziewczynka, pochodząca ze starego rodu, miała ponieść śmierć męczeńską na stadionie Dioklecjana około 305. Na miejscu „świadectwa krwi” znajduje się dzisiaj Piazza Navona, jedno z najpiękniejszych i najbardziej uczęszczanych miejsc Rzymu. Tuż obok, nad grobem męczennicy, wzniesiono bazylikę pod jej wezwaniem, w której 21 stycznia, zgodnie ze starym zwyczajem, poświęca się dwa białe baranki ofiarowywane papieżowi. Welna tych baranków służy potem do tkania paliuszy dla nowo mianowanych metropolitów. Agnieszka należy do najpopularniejszych świętych w Kościele katolickim. W sztuce często jest przedstawiana w towarzystwie innych świętych (procesja męczenniczek — mozaika w kościele San Apollinare Nuovo w Rawennie, VI w.; obraz *Święte Marta, Agnieszka i Klara*, ok. połowy XV w. — Muzeum Diecezjalne, Sandomierz). Jej atrybutami są baranek, gołąbek, palma męczeństwa, przedstawiana również z dwoma koronami — symbolami dziewictwa i męczeństwa, oraz z mieczem lub stosem — symbolami jej śmierci. Święto: 21 I.

Agnieszka

gr. *hagneía* 'czystość', 'nieskalaność', łac. *agnus* 'baranek'

hiszp. – Ines
łac., ang. – Agnes
niem. – Agnesa,
Agneta
ros. – Agniessa
wł. – Agnese

Inni święci wspominani 21 I:

Epifaniusz z Pawii
(439–496)

Fruktuos, Auguriusz,
Eulogiusz (zm. 259)

Meinrad (zm. 861)

Patrokłus (zm. 259)

Publiusz z Malty
(zm. ok. 125)

Męczeństwo Św. Agnieszki,
J.V. Masip, XVI w. — Museo
del Prado, Madryc

Piazza Navona w Rzymie,
z prawej kościół
Sant'Agnese (1652–66)
fot. Shutterstock/Krzysztof Słusarczyk

